

Fødevarestyrelsen

23.03.05

J.nr.: 2005-20-26-00538 / FVST

Svar

på

FLF alm. Del – spørgsmål 6

Til belysning af Fødevarestyrelsens reelle arbejdsbetingelser vil ministeren så belyse følgende:

- *Rammen for antal tilsyn inden for den enkelte virksomhedskategori, jf. Fødevarestyrelsens tilsynsvejledning for 2003, 2004 og 2005*

For at sikre at fødevareregionerne følger ensartede principper for fastsættelsen af det årlige antal tilsyn i fødevarer virksomheder, der er autoriserede, godkendte, registrerede eller har anmeldte aktiviteter i henhold til Autorisationsbekendtgørelsen, har Fødevarestyrelsen udarbejdet en tilsynsfrekvensvejledning.

Tilsynsfrekvensvejledningen revideres hvert år for at tage højde for ønsker om nye brancher for fødevarer virksomheder og ændringer i det vejledende behov for tilsyn.

Tilsynsfrekvensvejledningen 2005 består af en vejledningstekst og tre bilag.

- Vejledningsteksten fastsætter formålet med tilsynsfrekvenser, definitioner og principper for regionernes planlægning af kontrolaktiviteten
- Bilag 1 indeholder en liste over de vejledende tilsynsfrekvenser for engrosvirksomheder med tilvirkning, engrosvirksomheder uden tilvirkning, detailfødevarer virksomheder samt enkelte primærproducenter
- Bilag 2, som er nyt, uddyber vejledningens krav om, at tilsynsfrekvensen skal fastsættes ud fra en behovsorienteret vurdering. Bilag 2 gælder for engrosvirksomheder med tilvirkning. I bilaget gennemgås de elementer, der kan indgå i en differentieret, behovsorienteret vurdering for disse virksomheder.
- Bilag 3, som er nyt, indeholder en vejledning om kontrolplanlægning på slagterier og i kød virksomheder.

Tilsynsfrekvensvejledningerne for 2004 og 2003 indeholder en generel vejledningstekst og bilag 1 med oversigt over de vejledende tilsynsfrekvenser.

Det er således bilag 1 i vejledningerne for de tre år, der udgør rammen for antal tilsyn indenfor hver virksomhedskategori.

I 2004 var det nødvendigt at udarbejde et supplement til vejledningen, som trådte i kraft midt på året. Baggrunden for supplementet var bl.a., at kontrollen med mælkeleverende besætninger blev ændret pr. 1. april 2004, og at der i løbet af 2004 opstod et ønske om indberetninger om kontrollen med grænsekontrolsteder og indvindingsanlæg i kvartalsstatistikken. Sæsonrestauranter er nævnt i Tilsynsfrekvensvejledningen for 2004 under "Kommentarer til branchevalg og til enkelte brancher", men disse virksomheder havde ikke et selvstændigt branchenummer i vejledningens bilag 1. Sæsonrestauranter fik tidligere på året, men efter at Tilsynsfrekvensvejledningen for 2004 var trådt i kraft, et selvstændigt branchenummer, således at data om disse virksomheder kunne afrapporteres i kvartalsstatistikken.

De tre tilsynsfrekvensvejledninger samt supplementet for 2004 er samlet i ét bilag, der vedhæftes.

Fødevarestyrelsen har samlet de ønskede oplysninger om tilsynsfrekvenser, antal virksomheder, antal tilsyn og tid afsat til kontrollen i en oversigt for henholdsvis 2003, 2004 og 2005. Oversigterne er bilagt besvarelsen.

- *Hvor lang tid, der i Fødevarestyrelsens budgetmodel er afsat til kontrol i den enkelte virksomhedskategori – virksomhedskategorierne skal her svare til de kategorier, som er angivet i tilsynsvejledning for 2003, 2004 og 2005*

Idet 2004 var det første budgetår, hvor styrelsens budgetmodel blev anvendt, er det ikke muligt at angive de ønskede data for 2003. Det skal bemærkes, at 2004 var et budgetteringsmæssigt overgangsår, idet budgetmodellen i 2004 kun indgik med 50% vægt ligesom den hidtidige marginalbudgettering. For 2004 foreligger der ikke normeret tid for hovedgruppen "engrosvirksomheder med tilvirkning". Dette forhold betyder, at det ikke er muligt at sammenligne de respektive år for denne hovedgruppe.

Der henvises til oversigterne for 2004 og 2005.

- *Hvor lang tid, der er afsat til udtagning af prøver i de kategorier af virksomheder, hvor dette er relevant for 2003, 2004 og 2005,*

Idet 2004 var det første budgetår, hvor styrelsens budgetmodel blev anvendt, er det ikke muligt at angive de ønskede data for 2003. Det skal desuden bemærkes, at 2004 var et budgetteringsmæssigt overgangsår, idet budgetmodellen i 2004 kun indgik med 50% vægt ligesom den hidtidige marginalbudgettering. For 2004 foreligger der ikke normeret tid for hovedgruppen "engrosvirksomheder med tilvirkning". Dette forhold betyder, at det ikke er muligt at sammenligne de respektive år for denne hovedgruppe.

Der henvises til oversigterne for 2004 og 2005.

- *Hvor mange prøver, der i 2003, 2004 og 2005 er udtaget eller vil blive udtaget indenfor de tre kategorier: CKL, regionalt styret kontrol og mistankekontrol,*

Tabellen nedenfor viser en oversigt over antal prøver udtaget til kemiske og mikrobiologiske undersøgelser i relation til Centralt Koordinerede Laboratorieprojekter og regionalt styret kontrol i 2003 og 2004. Endvidere er planen for det forventede antal prøver i 2005 oplyst.

	Regionalt styret kemisk kontrol	Regionalt styret mikrobiologisk kontrol	Centralt koordinerede kemiske projekter	Centralt koordinerede mikrobiologiske projekter	Centralt koordinerede projekter i henhold til dir. 96/23 ¹⁾	
	Antal prøver	Antal prøver ¹⁾	Antal prøver	Antal prøver	Antal prøver mikrobiologi	Antal prøver kemi
2003	2.131	51.125	5.043	14.071	3.954	12.110
2004	1.944	37.325	5.421	8.422	3.353	12.520
2005 ²⁾	1.900	36.800	5.000	9.948	2.800	13.000

1) Antallet af prøver er eksklusiv prøver udtaget i forbindelse med importkontrol og lign.

2) De anførte prøvetal for 2005 er forventede værdier.

Prøver udtaget til brug for den regionale kontrol omfatter såvel prøver udtaget til brug for det generelle tilsyn som prøver udtaget på mistanke.

Fødevarestyrelsen i Mørkhøj udmelder årligt en vejledende ramme for antallet af prøver til regionalt styret mikrobiologisk kontrol i de forskellige fødevareregioner og mikrobiologiske laboratorier med henblik på en rationel udnyttelse af ressourcerne. Men det er den enkelte fødevareregion, der bestemmer, hvor mange prøver, der rent faktisk skal udtages til mikrobiologisk kontrol i de forskellige virksomheder ud fra en konkret vurdering af behovet i de enkelte virksomheder.

I 2003 var den vejledende ramme på i alt ca. 41.000 prøver, og der blev udtaget 51.125. I 2004 var den vejledende ramme på i alt ca. 40.000 prøver, og der blev udtaget 37.325 prøver. Det er ca. 6% under den udmeldte ramme, hvilket anses for acceptabelt.

Der er i 2004 udført flere CKL-projekter med ressourcekrævende analyser. Fødevarestyrelsen er derfor i 2004 gået over til at vægte prøverne i de centralt koordinerede mikrobiologiske projekter (CKL) efter den belastning, de enkelte prøvetyper rent faktisk medfører på laboratorierne. Tallene for 2003 og 2004 kan derfor ikke umiddelbart sammenlignes.

- *Hvor mange tilsyn, der faktisk er aflagt i 2003 og 2004 indenfor de enkelte kategorier jf. Fødevarestyrelsens tilsynsvejledning,*

Fødevarestyrelsen modtager kvartalsvis indberetning fra regionerne om bl.a. antal virksomheder og antal tilsyn i de forskellige brancher i Tilsynsfrekvensvejledningen. Af vedhæftede

oversigter ses en samlet opgørelse på brancheniveau af antal virksomheder og antal tilsyn på baggrund af regionernes indberetning efter 2003 og 2004.

Antal virksomheder viser det antal virksomheder, som er registreret som igangværende på det tidspunkt, hvor udtræk fra journalsystemet er foretaget.

Antal tilsyn viser en opsummering af antallet af udførte tilsyn i det aktuelle år. I opgørelserne for 2003 hhv. 2004 er data opdelt i 'detailvirksomheder', 'engrosvirksomheder med tilvirkning', 'engrosvirksomheder uden tilvirkning', 'primærproducenter' og 'øvrige'. Indenfor disse hovedgrupper er virksomhederne samlet i undergrupper efter vejledende tilsynsfrekvens.

Brancherne i opgørelsen for 2003 svarer til de brancher, der fremgår af Tilsynsfrekvensvejledningen for 2003. I Tilsynsfrekvensvejledningen for 2003 findes dog en branche for supermarkeder med tilvirkning. Denne branche fremgår ikke af opgørelserne, idet supermarkeder med tilvirkning blev besluttet opdelt i afdelinger. Det betyder f.eks. at et supermarked med kolonialafdeling, slagter- og bagerafdeling registreres under dagligvareforretning, slagter og bager.

Brancherne i opgørelsen for 2004 svarer til de brancher, der fremgår af Tilsynsfrekvensvejledningen 2004 suppleret med de nye brancher der fremgår af supplementet til Tilsynsfrekvensvejledningen 2004.

I nogle brancher f.eks. hjemmemarkedsslagterier er der udført mange tilsyn. Det skyldes bl.a., at kødkontrollen med slagtedyrene medregnes i opgørelsen af tilsyn.

Data om tilsyn med mælkeproducenter er ikke medtaget i opgørelsen. Kontrollen med mælkeproducenter (primærproducenter) blev omlagt til egenkontrol i løbet af 2004. Der blev i 2003 gennemført 3.997 tilsyn med mælkeproducenter og 1.310 tilsyn i 2004.

Der henvises til oversigterne for 2003 og 2004.

- *Hvor mange årsværk, der er beskæftiget med til tilsyn i andre virksomhedstyper end slagterier eller kødforarbejdende virksomheder - i 2003 og 2004 – i denne opgørelse skal separat fremgå, hvor mange årsværk, der er beskæftiget med tilsyn med detailvirksomheder,*

I besvarelsen af spørgsmålet er der taget udgangspunkt i det samlede registrerede timeforbrug under hovedformålet "kontrol og tilsyn" i de regionale fødevarer-afdelinger fratrukket tiden til kørsel i forbindelse med tilsyn. Således er kun medtaget timer, som er registreret direkte på den faglige kontrolaktivitet. I besvarelsen er tilsvarende anvendt en direkte faglig årsværksnorm på 944 timer, svarende til hvad der anvendes i styrelsens budgettering af tilsynsaktiviteter excl. kørsel, men incl. forberedelse og efterbehandling. Med 'direkte faglig årsværksnorm' forstås det antal timer, som en fuldtidsansat kontrolmedarbejder forudsættes at anvende på kontrol (tilstedetid), samt forberedelse og efterbehandling af kontrollen. Udenfor den direkte faglige årsværksnorm anvendes tid til kørsel til og fra kontroller, møder, litteratur- og lov-læsning, efteruddannelse, spisepauser, ferie og sygdom.

Tabel 1: Antal årsværk der er beskæftiget med tilsyn i andre virksomhedstyper end slagterier eller kødforarbejdende virksomheder i 2003 og 2004

Årsværk	2003	2004
Årsværk i alt	200,5	197,0
Heraf i detailvirksomheder	154,0	151,1

- *Hvor mange årsværk, der er beskæftiget ved tilsyn med slagterierne og kødforarbejdende virksomheder – i 2003 og 2004,*

I besvarelsen af spørgsmålet, er der taget udgangspunkt i personaleanvendelsen på underkonto 24.32.01.15 (nuværende 27.41.01.15). Dette svarer til personaleanvendelsen på kødvirksomheder med hyppigt tilsyn, jfr. afgiftsbekendtgørelsens definition (§ 13).

Til dækning af udgifterne forbundet med kødkontrollen betaler virksomhederne en afgift, der beregnes på grundlag af de konstaterede direkte og fælles kontroludgifter. Der tilstræbes fuld indtægtsdækning af kontroludgifterne bortset fra et budgetteret nettobeløb på 5,5 mio. kr., der vedrører tab på debitorer, kontrol med EU-markedsordninger samt BSE-overvågning.

Styrelsen har med erhvervet aftalt en række elementer til forbedret styring af omkostningsudviklingen i kødkontrollen. Der er således aftalt et nyt grundlag for fastsættelse af bemanningen af den faste kontrol på slagterierne, en fremskyndet budgetprocedure samt et fast, øvre niveau for de styrbare omkostninger, der medgår til fødevareregionernes administration af kontrollen.

Tabel 2: Antal årsværk beskæftiget ved tilsyn med slagterierne og kødforarbejdende virksomheder – i 2003 og 2004:

	2003	2004
Årsværk i alt	819	808

- *Om der er gennemført tiltag, der påvirker den tid, som er til rådighed for kontrolpersonalets faktiske kontrolarbejde, f.eks. nye bestemmelser om retssikkerhed og lignende administrative tiltag, og hvordan dette er kompenseret,*

I forbindelse med Fødevarestyrelsens gennemførelse af den nye lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, er der iværksat en række initiativer, der sikrer, at virksomheder og borgere, som tvangsindgreb rettes mod, får forbedret retssikkerheden i overensstemmelse med loven, samtidig med at tidsforbruget for den enkelte tilsynsførende er beskedent.

Fødevarerkontrollen kan i praksis gennemføres uden forudgående underretning. Fravigelsen af kravet om forudgående underretning er afhængig af den konkrete kontrolsituation, og er begrundet i en eller flere af de forhold, der er oplyst i lovens § 5, stk. 4, nr. 1-5.

Virksomhedens krav på at blive underrettet om bl.a. reglerne for og formålet med kontrollen sker derfor ikke forud for tilsynet, men i forbindelse med tilsynet og ved, at den tilsynsførende udleverer en blanket og en kontrolrapport. Blanketten og kontrolrapporten indeholder tilsammen de oplysninger, som virksomheden eller borgeren efter loven skal have. I virksomheder med mere end 12 tilsyn om året sendes årligt et brev med de oplysninger, som disse virksomheder har krav på.

Det er Fødevarestyrelsens umiddelbare vurdering, at gennemførelsen af retssikkerhedsloven ikke kommer til at betyde en væsentlig påvirkning af den tid, de tilsynsførende har til rådighed til kontrolarbejdet. Fødevarestyrelsen vil i begyndelsen af 2006 foretage en evaluering af tidsforbruget i 2005 bl.a. ved gennemførelse af tidsstudier. Den endelige opgørelse af lovens ressourcemæssige konsekvenser for fødevarer kontrollen må derfor afvente evalueringen.

Det er der ud over vigtigt at pege på, at Fødevarestyrelsen siden dannelsen af fødevareregionerne har moderniseret fødevarer kontrollen og løbende arbejder for at udvikle effektiviteten og kvaliteten af kontrollen med vægt behovsorientering og ensartethed i opgavevaretagelsen. Med det udgangspunkt har Fødevarestyrelsen i Mørkhøj i samarbejde med regionerne skabt et grundlag for en kvalitetsmæssig tilfredsstillende fødevarer kontrol.

Blandt de vigtigste initiativer til at sikre effektiviteten og kvalitetsudviklingen i fødevarer kontrollen kan nævnes:

Egenkontrol: Ved udgangen af 2005 skal alle fødevarer virksomheder have et godkendt eller registreret egenkontrolprogram. I Fødevarer loven slås det fast, at det er virksomheden, der har ansvaret for, at der er styr på bl.a. fødevarer sikkerheden, og med egenkontrollen har virksomheden også et værktøj til at sikre, at den kan leve op til dette ansvar. Moderne offentlig fødevarer kontrol består i, at kontrollen via egenkontrollen bliver i stand til at vurdere virksomhedens drift over lang tid i stedet for kun at få et øjebliksbillede af fødevarer produktionen.

Kvalitetsstrategi: Fødevarer styrelsen i Mørkhøj har i samarbejde med fødevarer regionerne fastlagt en strategi for kvalitetsudvikling af kontrolarbejdet. Strategien omfatter *kontrolværdier*, som er overordnede retningslinier for brug af personlige og retlige virkemidler under tilsyn, *kvalitetssupervision*, hvor chefen er med den tilsynsførende på tilsyn for at sikre indblik i kvaliteten af opgaveløsningen og faglig sparring, samt *kompetenceudvikling*, hvor alle tilsynsførende fra 2005 skal have en personlig kompetenceprofil og en individuel to-årig udviklingsplan.

Risikovurderet og behovsorienteret kontrol: Tilsynsfrekvensvejledningen afspejler en risikovurdering. F.eks. får detailvirksomheder med produktion flere tilsyn end en kiosk eller en butik, der kun sælger fødevarer. Fra 1. januar 2005 indeholder tilsynsfrekvensvejledningen tillige retningslinier og kriterier, som fødevarer regionerne skal anvende i behovsvurderingen af den enkelte engrosvirksomhed. Det drejer sig f.eks. om, hvor god virksomheden tidligere har været til at overholde reglerne, og hvor god virksomheden er til selv at holde styr på tingene i form af egenkontrol. Formålet er at sikre en behovsorienteret kontrol på et ensartet grundlag og at kanalisere indsatsen hen i de virksomheder, hvor problemerne er. De styringsmæssige

redskaber til risikobaseret og behovsorienteret kontrol er under fortsat udvikling og vil opfylde EU-forordningskravene, som træder i kraft 1. januar 2006.

Digitalt tilsyn: Med det digitale tilsyn er den tilsynsførende udrustet med bærbar pc, printer, mobiltelefon mv. på tilsyn. På den bærbare pc'er er der installeret specialudviklet software, som den tilsynsførende anvender til at indtaste kontrolldata ude på virksomheden, hvorefter kontrolrapporten kan printes ud og udleveres til virksomheden efter tilsynet afslutning. Digitalt tilsyn giver en stærkt forbedret datakvalitet og øger læsbarheden af kontrolrapporter i butikker og på smiley-hjemmesiden.

Faktabaseret styring af kontrollen: Siden juli 2002 har alle fødevareregioner inddateret kontrolldata i det fælles journaliseringssystem, ScanJour (SJ). I løbet af 2002-2004 er der endvidere udviklet rapport-faciliteter til udtræk af data af betydning for styring af kontrollens omfang og kvalitet. I løbet af efteråret 2004 er journalsystemet taget i brug på slagterier og kødvirksomheder med dagligt tilsyn. Der har siden 2002 været gennemført en række projekter til sikring og forbedring af datakvaliteten. Fødevarestyrelsen har i dag adgang til et datagrundlag af høj kvalitet, og råder samtidig over rapportfaciliteter, som tilsammen er værdifulde redskaber til styring af kontrollen.

Fødevarestyrelsen har således siden oprettelsen af fødevareregionerne i 2000 arbejdet målrettet på at udvikle fødevarerkontrollens effektivitet og kvalitet. Det er styrelsens umiddelbare vurdering, at disse tiltag samlet set har en effekt, der opvejer det administrative merarbejde, som styrelsen pålægges gennem f.eks. retssikkerhedsloven.

- *Om væsentlige ændringer i Fødevarestyrelsens opgaver, som påvirker Styrelsens faglige opgavevaretagelse, og hvorledes dette er kompenseret. Dette gælder f.eks. styrelsens overtagelse af departementale arbejdsopgaver ved etablering af Familie- og forbrugerministeriet, og*

Ved etableringen af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender blev ministerbetjeningen på fødevarer- og veterinærområdet i større udstrækning overført til Fødevarestyrelsen. Styrelsen skal herunder forberede og færdiggøre sager vedr. EU spørgsmål, lovgivningsspørgsmål, besvarelser af Folketingsspørgsmål og borgerhenvendelser o.l. til ministerforelæggelse.

Fødevarestyrelsen varetager desuden formandskabet og sekretariatsfunktionen for specialudvalget for fødevarer sikkerhed og dyresundhed og har generelt ansvaret for behandling af styrelsens sager i EU procedure, og for deltagelse i flere eksterne specialudvalg på ministeriets vegne.

Fødevarestyrelsen har foretaget organisatoriske justeringer, og der er i den forbindelse gennem omprioritering internt overført ca. 3 årsværk, som skal medvirke til at sikre, at kravene til kvaliteten i styrelsens nye aktiviteter kan tilgodeses, herunder at styrelsen kan håndtere en forøget initiativ og mødeforpligtelse samt udformning af en række dokumenter til direkte ministerbrug.

Det blev endvidere med etablering af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender besluttet, at der oprettes et administrativt center i Fødevarestyrelsen til varetagelse af koncern IT. Deltagere i koncern IT samarbejdet er: Forbrugerstyrelsen, Familiestyrelsen, Departementet i Familienministeriet, Danmarks Fødevareforskning samt Fødevarestyrelsen. Hertil kommer at det tilsigtes – i det omfang det er hensigtsmæssigt - at etablere fælles koncernløsninger med Fødevareministeriet. Udgifterne deles mellem de omfattede institutioner. Det ny koncern IT samarbejde vurderes på sigt at kunne påvirke den faglige indsats positivt, idet samarbejdet kunne føre til bedre og billigere IT- løsninger.

- *Om eventuelle planer om at udlicitere dele af Fødevarestyrelsens laboratorieopgaver til udlandet*

Fødevarestyrelsen har med udgangen 3. kvartal 2004 udbudt tyve procent af sin ikke forskningsrelaterede kemiske og mikrobiologiske laborativirksomhed. De udbudte laboratorieopgaver omfatter fire separate deludbud, der alle er udbudt i EU-udbud under Tjenesteydelsesdirektivet.

Fødevarestyrelsen har på baggrund af de indkomne tilbud og kontrolbud besluttet, at de udbudte opgaver på restkoncentrations- og pesticidområdet løses bedst og billigst i Fødevarestyrelsen, mens det er besluttet at indgå kontrakt med Eurofins A/S vedrørende udførelse af visse opgaver på det mikrobiologiske område og Steins A/S for så vidt angår indholdsanalyser på kød- og mejeriområdet.

Ingen af de udliciterede opgaver vil konkret blive varetaget af laboratorier i udlandet, men der har principielt været lige adgang for virksomheder i hele EU til at byde på opgaven. Det kan herudover oplyses, at der ikke er konkrete planer om yderligere udliciteringer af Fødevarestyrelsens laboratorieopgaver, men at det på sigt ikke kan udelukkes, at styrelsen vil udbyde flere af sine laboratorieopgaver i EU-udbud.